

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
ATHANASIOS RANTOS IŠVADA,
pateikta 2021 m. vasario 2 d.¹

Byla C-194/19

**H. A.
prieš
Belgijos valstybę**

(*Conseil d'État* (Valstybės Taryba, Belgija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė – Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 – Valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymas – Atsakomybės perdavimas – 27 straipsnis – Teisių gynimo priemonės – Teisminės kontrolės apimtis – Nacionaliniam teismui tenkanti pareiga atsižvelgti į aplinkybes, susiklosčiusias po sprendimo dėl perdavimo priėmimo, galinčias turėti įtakos nustatant valstybę narę, atsakingą už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą – Sąlygos“

I. Įvadas

1. Tarptautinės apsaugos prašytojas pateikė savo prašymą vienoje valstybėje narėje, bet buvo priimtas sprendimas dėl jo perdavimo kitai valstybei narei. Praėjus kelioms dienoms jo brolis atvyko į pirmąją valstybę narę ir joje pateikė tarptautinės apsaugos prašymą.
2. Ar pirmosios valstybės narės, kurioje prašytojas pateikė skundą dėl sprendimo dėl perdavimo, teismas turi atsižvelgti į aplinkybes, susiklosčiusias po šio sprendimo priėmimo, t. y. į jo brolio atvykimą ir į tai, kad šis taip pat pateikė tarptautinės apsaugos prašymą? Toks iš esmės yra klausimas, kurį pateikė *Conseil d'État* (Valstybės Taryba, Belgija)².
3. Šioje byloje Teisingumo Teismas turės patikslinti savo jurisprudenciją, susijusią su Reglamento (ES) Nr. 604/2013³ (toliau – reglamentas „Dublinas III“), siejamo su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija (toliau – Chartija), išaiškinimu. Teisingumo Teismui reikės, be kita ko, nustatyti, kaip turi būti vykdoma sprendimo dėl tarptautinės apsaugos prašytojo perdavimo teisminė kontrolė ir ar šeimos nario, nagrinėjamo atveju – brolio, taip pat tarptautinės apsaugos prašytojo, atvykimas reiškia aplinkybę, galinčią turėti įtakos nustatant valstybę narę, atsakingą už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą.

1 Originalo kalba: prancūzų.

2 Reikia skirti šią situaciją nuo tokios, kai prašytojo nurodytos aplinkybės jau buvo susiklosčiusios tuo metu, kai jis pateikė tarptautinės apsaugos prašymą; tai klausimas, kuris šiuo metu nagrinėjamas byloje C-18/20, *Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl* (Paskesnis tarptautinės apsaugos prašymas).

3 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, 2013, p. 31).

II. Teisinis pagrindas

A. Sąjungos teisė

1. Reglamentas „Dublinas III“

4. Reglamento „Dublinas III“ 4, 5 ir 19 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(4) [1999 m. spalio 15 ir 16 d.] Tamperėje įvykusio [specialaus Europos Vadovų Tarybos susitikimo] išvadose taip pat konstatuojama, kad [bendrai Europos prieglobsčio sistemai] artimiausiu metu turėtų būti priskirtas aiškus ir veiksmingas valstybės narės, atsakingos už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo būdas;

(5) toks būdas ir valstybėms narėms, ir atitinkamiems asmenims turėtų būti grindžiamas objektyviais bei teisingais kriterijais. Jis pirmiausia turėtų padėti greitai nustatyti atsakingą valstybę narę, kad būtų galima garantuoti veiksmingą galimybę pradėti tarptautinės apsaugos suteikimo procedūras ir netrukdyti siekiui greitai nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus;

<...>

(19) siekiant užtikrinti veiksmingą atitinkamų asmenų teisių apsaugą, reikėtų įtvirtinti teisinės garantijas ir teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę, kai priimami sprendimai dėl perdavimo atsakingai valstybei narei, laikantis visų pirma [Chartijos] 47 straipsnio. Siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi tarptautinės teisės normų, veiksminga teisės gynimo nuo tokių sprendimų priemonė turėtų apimti tiek šio reglamento taikymo, tiek teisinių ir faktinių aplinkybių, susiklosčiusių valstybėje nareje, kuriai perduodamas prašytojas, vertinimą[.]“

5. Šio reglamento 1 straipsnyje „Dalykas“ nurodyta:

„Šiuo reglamentu išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą <...>, nustatymo kriterijai ir mechanizmai.“

6. Minėto reglamento 2 straipsnio „Terminų apibrėžtys“ g punkte išdėstyta:

„Šiame reglamente:

<...>

g) šeimos nariai – jei šeima jau egzistavo kilmės šalyje, šie prašytojo šeimos nariai, esantys valstybių narių teritorijoje [teritorijose]:

- prašytojo sutuoktinis arba su juo pastovius santykius palaikantis nesantuokinis partneris tais atvejais, kai pagal atitinkamos valstybės narės teisę ar praktiką nesantuokinės poros jos teisės aktais dėl trečiųjų šalių piliečių prilyginamos santuokinėms poroms,
- pirmoje įtraukoje nurodytų porų arba prašytojo nepilnamečiai vaikai, jei jie yra nesusituokę, taip pat nepaisant to, ar jie yra santuokiniai, ar nesantuokiniai, ar įvaikinti, kaip apibrėžta nacionalinėje teisėje,
- jei prašytojas yra nepilnametis ir nesusituokęs – tėvas, motina ar kitas suaugęs asmuo, atsakingas už prašytoją pagal valstybės narės, kurioje yra suaugęs asmuo, teisę arba praktiką,

- jei tarptautinės apsaugos gavėjas yra nepilnametis ir nesusituokęs – tėvas, motina ar kitas suaugęs asmuo, atsakingas už gavėją pagal valstybės narės, kurioje gavėjas yra, teisę arba praktiką[.]“

7. Minėto reglamento 3 straipsnio „Galimybė naudotis tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo procedūra“ 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Valstybės narės nagrinėja kiekvieną trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės, bet kurios iš jų teritorijoje, įskaitant pasienį arba tranzito zonas, prašančio tarptautinės apsaugos, prašymą. Prašymą nagrinėja viena valstybė narė, būtent ta, kuri yra atsakinga pagal III skyriuje nustatytus kriterijus.

2. Jei remiantis šiame reglamente išvardytais kriterijais negalima nustatyti jokios atsakingos valstybės narės, už jo nagrinėjimą yra atsakinga pirmoji valstybė narė, kuriai buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas.

Jei prašytojo neįmanoma perduoti pirmajai paskirtai atsakingai valstybei narei, nes esama pagrįstų priežasčių manyti, kad tos valstybės narės prieglobsčio procedūra ir prašytojų priėmimo sąlygos turi sisteminių trūkumų, dėl kurių esama nežmoniško ar žeminančio elgesio, kaip apibrėžta [Chartijos] 4 straipsnyje, rizikos, atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą atliekanti valstybė narė toliau nagrinėja III skyriuje išdėstytus kriterijus, kad nustatytų, ar kita valstybė narė galėtų būti paskirta atsakinga.

<...>“

8. Reglamento „Dublinas III“ 7 straipsnio „Kriterijų hierarchija“ 2 dalis suformuluota taip:

„Pagal šiame skyriuje įtvirtintus kriterijus atsakinga valstybė narė nustatoma atsižvelgiant į padėtį tuo metu, kai prašytojas pirmą kartą valstybei narei pateikė tarptautinės apsaugos prašymą.“

9. Šio reglamento 10 straipsnyje „Šeimos nariai, kurie prašo tarptautinės apsaugos“ įtvirtinta:

„Jei prašytojas valstybėje narėje turi šeimos narį, dėl kurio tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo toje valstybėje narėje dar nepriimtas pirmas sprendimas iš esmės, ta valstybė narė ir yra atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, jei atitinkami asmenys savo pageidavimą išreiškė raštu.“

10. Minėto reglamento 12 straipsnio „Teisę gyventi šalyje patvirtinančių dokumentų arba vizų išdavimas“ 2 dalyje nustatyta:

„Jei prašytojas turi galiojančią vizą, už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą yra atsakinga tą vizą išdavusi valstybė narė, išskyrus atvejį, kai ta viza buvo išduota kitos valstybės narės vardu pagal atstovavimo susitarimą, kaip numatyta 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 810/2009, nustatančio Bendrijos vizų kodeksą^[4], 8 straipsnyje. Tokiu atveju už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą yra atsakinga atstovaujamoji valstybė narė.“

11. Reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio „Diskrecinės išlygos“ 1 dalyje nurodyta:

„Nukrypdama nuo 3 straipsnio 1 dalies, kiekviena valstybė narė gali nuspręsti nagrinėti trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės jai pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą net tada, kai ji pagal šiame reglamente nustatytus kriterijus neatsako už tokį nagrinėjimą.

4 OL L 243, 2009, p. 1.

Valstybė narė, kuri nusprendžia nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą pagal šią dalį, tampa atsakinga valstybe narė ir prisiima su ta atsakomybe susijusias pareigas. <...>

<...>“

12. Šio reglamento 27 straipsnis „Teisės gynimo priemonės“ suformuluotas taip:

„1. Prašytojas <...> turi teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę ir gali pateikti teismui skundą dėl sprendimo dėl perdavimo faktinių ir teisinių pagrindų arba prašyti jį peržiūrėti.

2. Valstybės narės numato pagrįstą laiko tarpą, per kurį atitinkamas asmuo gali įgyvendinti teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę pagal 1 dalį.

3. Sprendimų dėl perdavimo apskundimo arba peržiūrėjimo tikslais, valstybės narės savo nacionalinėje teisėje nustato, kad:

- a) skundas arba sprendimo peržiūrėjimas suteikia atitinkamam asmeniui teisę likti atitinkamoje valstybėje narėje, kol bus gauti skundo ar peržiūrėjimo rezultatai, arba
- b) perdavimo vykdymas automatiškai sustabdomas ir toks sustabdymas pasibaigia po tam tikro pagrįsto laikotarpio, per kurį teismas po atidaus ir nuodugnaus nagrinėjimo yra priėmęs sprendimą dėl skundžiamo arba peržiūrimo sprendimo vykdymo sustabdymo, arba
- c) atitinkamam asmeniui suteikiama galimybė per pagrįstą laikotarpį prašyti teismo sustabdyti sprendimo dėl perdavimo vykdymą, kol nagrinėjamas jo skundas ar peržiūrimas sprendimas. Valstybės narės užtikrina, kad būtų taikoma veiksminga teisės gynimo priemonė, sustabdydamos perdavimo vykdymą, kol bus priimtas sprendimas dėl pirmo sustabdymo prašymo. Sprendimas dėl sprendimo dėl perdavimo vykdymo sustabdymo priimamas per pagrįstą laikotarpį, tuo pačiu leidžiant atlikti atidų ir nuodugnų sustabdymo prašymo nagrinėjimą. Sprendime nesustabdyti sprendimo dėl perdavimo vykdymo išdėstomi jį pagrindžiantys motyvai.

4. Valstybės narės gali numatyti, kad kompetentingos institucijos gali *ex officio* nuspręsti sustabdyti sprendimo dėl perdavimo vykdymą, kol nagrinėjamas jo skundas ar peržiūrimas sprendimas.

<...>“

13. Minėto reglamento 29 straipsnio „Sąlygos ir terminai“ 1 ir 2 dalyse įtvirtinta:

„1. Prašytojas <...> prašančiosios valstybės narės atsakingai valstybei narėi perduodamas pagal prašančiosios valstybės narės nacionalinę teisę, atitinkamoms valstybėms narėms pasikonsultavus, kiek praktiškai įmanoma greičiau, bet ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo kitos valstybės narės prašymo atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti gavimo [nuo kitos valstybės narės sutikimo patenkinti prašymą atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti] arba nuo galutinio sprendimo dėl skundo ar peržiūrėjimo priėmimo, jei sprendimo vykdymas buvo sustabdytas pagal 27 straipsnio 3 dalį.

<...>

2. Tais atvejais, kai perdavimas per šešis mėnesius neįvyksta, atsakinga valstybė narė atleidžiama nuo pareigų atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti, o atsakomybė pereina prašančiajai valstybei narėi. Šis terminas gali būti pratęstas ne ilgiau kaip iki vienerių metų, jei perdavimas negalėjo įvykti dėl atitinkamo asmens įkalinimo, arba ne ilgiau kaip iki aštuoniolikos mėnesių, jei atitinkamas asmuo slapstosi.“

2. Direktyva 2013/32/ES

14. Direktyvos 2013/32/ES⁵ 1 straipsnyje nurodyta:

„Šios direktyvos tikslas – nustatyti pagal Direktyvą 2011/95/ES^[6] bendrą tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo tvarką.“

15. Direktyvos 2013/32 46 straipsnyje nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad prašytojai turėtų teisę į veiksmingą teisių gynimo priemonę, kuria galėtų naudotis teisme, kad galėtų apskūsti:

a) sprendimą, priimtą dėl tarptautinės apsaugos prašymo, įskaitant sprendimą:

i) laikyti prašymą nepagrįstu, kad būtų suteiktas pabėgėlio statusas ir (arba) papildomos apsaugos statusas;

<...>

3. [Tam, k]ad būtų laikomasi 1 dalies, valstybės narės užtikrina, jog taikant veiksmingą teisių gynimo priemonę būtų numatytas išsamus ir *ex nunc* faktinis ir teisinis tarptautinės apsaugos poreikių nagrinėjimas, įskaitant, atitinkamais atvejais, nagrinėjimą pagal Direktyvą [2011/95], bent vykdant apeliacines procedūras pirmosios instancijos teisme.

4. Valstybės narės numato pagrįstus terminus ir kitas reikalingas taisykles, kad prašytojas galėtų pasinaudoti savo teise į veiksmingą teisių gynimo priemonę pagal 1 dalį. Dėl terminų tokia galimybė pasinaudoti neprarandama ar netampa pernelyg sudėtinga.

<...>“

B. Belgijos teisė

16. Klostantis pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos 1980 m. gruodžio 15 d. *Loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers* (Įstatymas dėl užsieniečių atvykimo į šalį, įsikūrimo ir buvimo šalyje bei išsiuntimo iš jos)⁷ (toliau – 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymas) 39/2 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„[*Conseil du contentieux des étrangers* (Užsieniečių bylų taryba, Belgija)] dėl kitų skundų, susijusių su sprendimais, priimtais padarant esminių procedūrinių taisyklių pažeidimų arba šių taisyklių pažeidimų, dėl kurių tie sprendimai tampa negaliojantys, arba viršijant įgaliojimus ar jais piktnaudžiaujant, priima sprendimus dėl panaikinimo.“

5 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (OL L 180, 2013, p. 60).

6 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (OL L 337, 2011, p. 9).

7 *Moniteur belge*, 1980 m. gruodžio 31 d., p. 14584.

17. Šio įstatymo 39/82 straipsnio 4 dalies antroje ir ketvirtoje pastraipose numatyta:

„Jei užsieniečiui taikoma išsiuntimo ar gražinimo priemonė, kuri vykdytina nedelsiant, pirmiausia tuo atveju, kai jis laikomas nustatytoje vietoje, nurodytoje 74/8 ir 74/9 straipsniuose, arba perduotas vyriausybės žinion, jis gali, jei dar nėra įprasta tvarka pateikęs prašymo sustabdyti šios priemonės vykdymą, prašyti sustabdyti jos vykdymą ypatingos skubos tvarka per terminą, nurodytą 39/57 straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje.

<...>

Kolegijos pirmininkas arba užsieniečių bylų teisėjas atlieka kruopščią ir griežtą visų jam pateiktų įrodymų – pirmiausia galinčių reikšti, kad yra priežasčių manyti, jog vykdant skundžiamą sprendimą pareiškėjui kiltų grėsmė, kad jo atžvilgiu būtų pažeistos pagrindinės žmogaus teisės, nuo kurių visiškai negalima nukrypti pagal [1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK)] 15 straipsnio 2 dalį, – analizę, kuriai taikoma kruopšti ir griežta kontrolė.“

18. Minėto įstatymo 39/84 straipsnyje nurodyta:

„Kai [*Conseil du contentieux des étrangers* (Užsieniečių bylų taryba)] pagal 39/82 straipsnį pateikiamas prašymas sustabdyti akto vykdymą, tik ji – laikinai ir 39/82 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje nustatytomis sąlygomis – yra kompetentinga nurodyti taikyti visas priemones, būtinas šalių ar asmenų, suinteresuotų bylos baigtimi, interesams apsaugoti, išskyrus priemones, susijusias su civilinėmis teisėmis.

Šias priemones nurodoma taikyti, šalys išklausomos arba tinkamai iškviečiamos kolegijos, kompetentingos priimti sprendimą dėl esmės, pirmininko arba šiuo tikslu jo paskirto užsieniečių bylų teisėjo motyvuotu sprendimu.

Ypatingos skubos atvejais gali būti nurodyta taikyti laikinąsias priemones neišklausius šalių ar kurios nors iš jų.

Pagal šį straipsnį priimtiems sprendimams taikoma 39/82 straipsnio 2 dalies antra pastraipa.

Conseil des Ministres (Ministrų Taryba) apsvarstyta nutarime Karalius nustato procedūrą dėl šiame straipsnyje nurodytų priemonių.“

19. Minėto įstatymo 39/85 straipsnio 1 ir 3 dalys suformuluotos taip:

„1. Jei užsieniečiui taikoma išsiuntimo ar gražinimo priemonė, kuri vykdytina nedelsiant, pirmiausia tuo atveju, kai jis laikomas nustatytoje vietoje, nurodytoje 74/8 ir 74/9 straipsniuose, arba yra perduotas vyriausybės žinion, jis gali, pasinaudodamas laikinosiomis priemonėmis, kaip tai suprantama pagal 39/84 straipsnį, prašyti, kad [*Conseil du contentieux des étrangers* (Užsieniečių bylų taryba)] kuo greičiau išnagrinėtų jo pirmiau įprasta tvarka pateiktą prašymą sustabdyti priemonės vykdymą, su sąlyga, kad šis prašymas jau buvo užregistruotas ir [*Conseil du contentieux des étrangers* (Užsieniečių bylų taryba)] dar nepriėmė dėl jo sprendimo. Šis prašymas taikyti laikinąsias priemones turi būti pateiktas per terminą, nurodytą 39/57 straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje.

<...>

3. Nepažeidžiant 1 dalies, nuo prašymo taikyti laikinąsias priemones gavimo išsiuntimo ar gražinimo priemonė negali būti priverstinai vykdoma, kol [*Conseil du contentieux des étrangers* (Užsieniečių bylų taryba)] nėra priėmusi sprendimo dėl šio prašymo arba jo atmetusi. Jei priemonės vykdymas nesustabdomas, ją galima iš naujo priverstinai vykdyti.“

III. Pagrindinė byla, prejudicinis klausimas ir procesas Teisingumo Teisme

20. 2017 m. gegužės 22 d. iš Palestinos kilęs H. A. (toliau – kasatorius) atvyko į Belgiją. Kitą dieną jis šioje valstybėje narėje pateikė prieglobsčio prašymą.

21. 2017 m. gegužės 31 d. Belgijos valdžios institucijos išklausė kasatorių, siekdamas nustatyti valstybę narę, atsakingą už jo tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą pagal reglamentą „Dublinas III“.

22. 2017 m. birželio 22 d. Belgijos valdžios institucijos Ispanijos valdžios institucijoms pateikė prašymą perimti kasatorių savo žinion pagal šio reglamento 12 straipsnio 2 dalį. 2017 m. liepos 4 d. Ispanijos valdžios institucijos sutiko perimti kasatorių savo žinion.

23. 2017 m. rugpjūčio 1 d. Belgijos valdžios institucijos priėmė sprendimą neleisti kasatoriui gyventi šalyje ir nurodė jam išvykti iš Belgijos teritorijos (toliau – 2017 m. rugpjūčio 1 d. sprendimas).

24. 2017 m. rugpjūčio 25 d. kasatorius *Conseil du contentieux des étrangers* (Užsieniečių bylų taryba) pateikė skundą, kuriuo prašė šį sprendimą panaikinti ir sustabdyti šio sprendimo vykdymą. Kasatorius teigė, kad 2017 m. rugpjūčio 22 d. į Belgiją atvyko jo brolis, kad šis pateikė šioje valstybėje narėje prieglobsčio prašymą ir kad atsižvelgiant į bendrus jo ir jo brolio prieglobsčio prašymų aspektus Belgijos valdžios institucijos šiuos prašymus turi nagrinėti kartu.

25. 2017 m. lapkričio 30 d. *Conseil du contentieux des étrangers* (Užsieniečių bylų taryba) šį skundą atmetė, nurodydama, kad kasatoriaus brolio atvykimas ir tuo metu vykstantis jo prieglobsčio prašymo nagrinėjimas – tai aplinkybės, kurios susiklostė po to, kai buvo priimtas 2017 m. rugpjūčio 1 d. sprendimas, ir kurios negali turėti įtakos šio sprendimo teisėtumui.

26. 2017 m. gruodžio 28 d. kasatorius *Conseil d'État* (Valstybės Taryba) pateikė kasacinį skundą dėl šio sprendimo, teigdamas, be kita ko, kad šiuo sprendimu pažeidžiamas reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnis, siejamas su Chartijos 47 straipsniu.

27. Grįsdamas savo skundą kasatorius nurodė, kad tuo metu, kai Belgijos valdžios institucijos jį išklausė, siekdamas nustatyti valstybę narę, atsakingą už jo tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, t. y. 2017 m. gegužės 31 d., jis dar negalėjo nurodyti, viena vertus, aplinkybės, kad jo brolis, kuris į Belgiją atvyko vėliau, šioje valstybėje narėje taip pat pateikė prieglobsčio prašymą, ir, kita vertus, kad Belgijos valdžios institucijos pripažino, jog yra atsakingos už pastarojo prašymo nagrinėjimą. Taigi šiomis naujomis aplinkybėmis jis galėjo remtis tik savo apeliaciniame skunde, kuriuo apskundė 2017 m. rugpjūčio 1 d. sprendimą. Kasatorius tvirtino, kad jo ir jo brolio prieglobsčio prašymai yra glaudžiai susiję atsižvelgiant į tokį patį persekiojimą, kurį jie abu patyrė, todėl Belgijos valdžios institucijos turėjo juos nagrinėti kartu. Kasatorius kaltina *Conseil du contentieux des étrangers* (Užsieniečių bylų taryba), kuri nesutinka atsižvelgti į šias naujas aplinkybes, nes jos susiklostė vėliau, nei buvo priimtas 2017 m. rugpjūčio 1 d. sprendimas, tuo, kad ji apsiriboja teisėtumo kontrole, nors minėtos aplinkybės gali turėti lemiamą reikšmę siekiant teisingai išnagrinėti jo prieglobsčio prašymą, sutrukdydamos vykdyti sprendimą dėl jo perdavimo.

28. Le *Conseil d'État* (Valstybės Taryba) pažymi, kad pagal 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymo 39/2 straipsnio 2 dalį *Conseil du contentieux des étrangers* (Užsieniečių bylų taryba), vykdydama teisminę kontrolę, sprendimo dėl perdavimo, priimto pagal reglamentą „Dublinas III“, teisėtumą vertina atsižvelgdama į bylos medžiagą ir turimą informaciją. Taigi nagrinėjamu atveju *Conseil du contentieux des étrangers* (Užsieniečių bylų taryba) atsisakymas atsižvelgti į aplinkybes, susiklosčiusias po to, kai buvo priimtas 2017 m. rugpjūčio 1 d. sprendimas, atitinka šią nuostatą.

29. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių dėl situacijos, kai, vykdant sprendimo dėl perdavimo, priimto pagal reglamentą „Dublinas III“, teisminę kontrolę siekiant įvertinti šio sprendimo teisėtumą, neatsižvelgiama į aplinkybes, susiklosčiusias po šio sprendimo priėmimo, atitikties Sąjungos teisei, būtent teisei į veiksmingą teisinę gynybą, nurodytą reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnyje, siejamame su Chartijos 47 straipsniu.

30. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad jis, kaip kasacinės instancijos teismas, praktiškai neturi vertinti, kokią įtaką nustatant valstybę, atsakingą už kasatoriaus pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, galėtų turėti jo nurodytos naujos aplinkybės.

31. Šiomis aplinkybėmis *Conseil d'État* (Valstybės Taryba) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar [reglamento „Dublinas III“] 27 straipsnis – atskirai ir kartu su [Chartijos] 47 straipsniu – turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nacionalinis teismas, siekdamas užtikrinti teisę į veiksmingą teisinę gynybą, prireikus turi atsižvelgti į aplinkybes, susiklosčiusias priėmus sprendimą dėl „perdavimo pagal Dublino reglamentą“?“

32. Rašytines pastabas pateikė kasatorius, Belgijos ir Nyderlandų vyriausybės bei Europos Komisija. Kasatorius, Belgijos vyriausybė ir Komisija per teismo posėdį, vykusį 2020 m. lapkričio 9 d., pateikė ir žodines pastabas.

IV. Analizė

A. Dėl priimtimumo

33. Belgijos vyriausybė savo rašytinėse pastabose teigia, kad nėra pagrindo spręsti dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, nes, pasibaigus reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 2 dalyje nurodytam šešių mėnesių terminui dėl perdavimo įvykdymo, Belgijos Karalystė tapo valstybe nare, atsakinga už kasatoriaus tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą.

34. Atsakydama į Teisingumo Teismo raštu pateiktą klausimą *Conseil d'État* (Valstybės Taryba) nurodė, kad šiuo metu ji negali savo iniciatyva neginčijamai nuspręsti, kad kasatorius nebėra suinteresuotas siekti, kad būtų panaikintas 2017 m. lapkričio 30 d. *Conseil du contentieux des étrangers* (Užsieniečių bylų taryba) sprendimas, ir kad atsakymas į pateiktą klausimą nebereikalingas norint priimti sprendimą jos, kaip kasacinės instancijos teismo, nagrinėjamoje byloje.

35. Šiuo klausimu pažymėtina, kad, pagal suformuotą jurisprudenciją Teisingumo Teismui ir nacionaliniams teismams bendradarbiaujant pagal SESV 267 straipsnį, tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes turi įvertinti tai, ar jo sprendimui priimti būtinas prejudicinis sprendimas, ir Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl, jei pateikiami klausimai susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu, Teisingumo Teismas iš esmės turi priimti sprendimą⁸.

36. Nagrinėjamu atveju, atsižvelgiant į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nurodytą informaciją ir jo požiūrį dėl prejudicinio klausimo svarbos, – net jei man asmeniškai kyla didelių abejonių dėl šio požiūrio motyvavimo, kiek tai susiję su skundu dėl panaikinimo ir teisėtumo kontrole, – darytina išvada, kad Teisingumo Teismo atsakymas į pateiktą klausimą lieka naudingas siekiant priimti sprendimą pagrindinėje byloje.

8 2020 m. gruodžio 10 d. Sprendimas *J & S Service* (C-620/19, EU:C:2020:1011, 31 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

37. Todėl šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą bus nagrinėjamas kaip priimtinas.

B. Dėl esmės

1. Dėl teisminės kontrolės būtinumo atsižvelgiant į aplinkybes, susiklosčiusias po sprendimo dėl tarptautinės apsaugos prašytojo perdavimo priėmimo

38. Pagal reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalį tarptautinės apsaugos prašytojas turi teisę į veiksmingą teisinę gynybą ir gali pateikti teismui skundą dėl sprendimo dėl perdavimo faktinių ir teisinių pagrindų arba prašyti jį peržiūrėti.

39. Tarptautinės apsaugos prašytojui prieinamos teisių gynimo priemonės apskūsti sprendimą dėl jo perdavimo apimtis nustatyta reglamento „Dublinas III“ 19 konstatuojamojoje dalyje, kurioje nurodyta, jog siekiant, kad būtų laikomasi tarptautinės teisės normų, šiame reglamente įtvirtinta veiksminga teisių gynimo dėl sprendimų dėl perdavimo priemonė turi apimti, viena vertus, šio reglamento taikymo vertinimą ir, kita vertus, teisinių ir faktinių aplinkybių, susiklosčiusių valstybėje narėje, kuriai perduodamas prašytojas, vertinimą⁹.

40. Be to, reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalyje neminimas joks argumentų, kuriais prieglobsčio prašytojas gali remtis savo skunde, ribojimas¹⁰.

41. Teisingumo Teismas jau ne kartą yra nagrinėjęs atsižvelgimo į aplinkybes, susiklosčiusias priėmus sprendimą dėl tarptautinės apsaugos prašytojo perdavimo, klausimą. Jis nustatė du toliau nurodytus atvejus, kai teismas, kuriam pateiktas skundas dėl sprendimo dėl perdavimo, privalo išnagrinėti tokias vėlesnes aplinkybes.

a) Tarptautinės apsaugos prašytojo apsauga nuo grėsmės atsakingoje valstybėje narėje patirti nežmonišką ar žeminamą elgesį

42. Pirmasis atvejis susijęs su situacija, kai priimtas sprendimas dėl perdavimo nėra vykdomas siekiant, kad Europos Sąjunga ir jos valstybės narės galėtų vykdyti joms tenkančius įsipareigojimus dėl tarptautinės apsaugos prašytojo pagrindinių teisių apsaugos pagal Chartijos 4 straipsnį.

43. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nurodė, kad valstybės narės, įskaitant nacionalinius teismus, privalo neperduoti prieglobsčio prašytojo atsakingai valstybei narei, kai negali nežinoti, kad sisteminiai prieglobsčio procedūros ir prieglobsčio prašytojų priėmimo sąlygų tokioje valstybėje narėje trūkumai yra rimta ir pagrįsta priežastis manyti, jog prašytojui kils reali grėsmė patirti nežmonišką ar žeminamą elgesį, kaip tai suprantama pagal Chartijos 4 straipsnį¹¹.

⁹ 2017 m. liepos 26 d. Sprendimas *Mengesteab* (C-670/16, EU:C:2017:587, 43 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

¹⁰ 2016 m. birželio 7 d. Sprendimas *Ghezlbash* (C-63/15, EU:C:2016:409, 36 punktą).

¹¹ 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimas *N. S. ir kt.* (C-411/10 ir C-493/10, EU:C:2011:865, 94 punktą) ir 2013 m. gruodžio 10 d. Sprendimas *Abdullahi* (C-394/12, EU:C:2013:813, 60 punktą).

44. Darydamas šią išvadą Teisingumo Teismas rėmėsi Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) jurisprudencija¹². Be to, pažymėtina, jog kitoje byloje EŽTT nurodė, kad, siekdamas įvertinti užsieniečiams, kurie gali būti išsiųsti ar išduoti, kylančios grėsmės patirti EŽTK 3 straipsniu draudžiamą elgesį tikrumą, jis turi atlikti *išsamią ir ex nunc* situacijos paskirties šalyje *analizę*, nes ši situacija *laikui bėgant gali keistis*¹³. Net jei dėl būtinumo atlikti tokią *ex nunc* analizę kyla abejonių pačiame EŽTT¹⁴, tam buvo pritarta¹⁵.

45. Taikant Chartijos 4 straipsnį neturi reikšmės, ar atitinkamam asmeniui didelė grėsmė patirti nežmonišką arba žeminamą elgesį dėl perdavimo atsakingai valstybei narei, kaip tai suprantama pagal reglamentą „Dublinas III“, iškils perdavimo momentu, vykstant prieglobsčio procedūrai arba jai pasibaigus¹⁶.

46. Reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje įtvirtinta Teisingumo Teismo jurisprudencija¹⁷. Taigi pačiame šiame reglamente jau yra aiškiai numatyta aplinkybė – sisteminių trūkumų, dėl kurių kyla grėsmė patirti nežmonišką ar žeminamą elgesį, kaip tai suprantama pagal Chartijos 4 straipsnį, buvimas atsakingoje valstybėje narėje, – kurios atsiradimas po sprendimo dėl tarptautinės apsaugos prašytojo perdavimo priėmimo trukdo šį perdavimą įvykdyti.

47. Nagrinėjamu atveju pagrindinėje byloje grėsmės patirti tokį nežmonišką ar žeminamą elgesį prašytojo perėmimo savo žinion valstybėje narėje klausimas nekyla¹⁸.

b) Aplinkybių, susiklosčiusių po to sprendimo dėl perdavimo priėmimo ir turinčių lemiamą reikšmę siekiant teisingai taikyti reglamentą „Dublinas III“, buvimas

48. Antrasis atvejis, kai atsižvelgiama į aplinkybes, susiklosčiusias po to sprendimo dėl perdavimo priėmimo, yra grindžiamas Teisingumo Teismo jurisprudencija, pagal kurią reglamento „Dublinas III“ 19 konstatuojamojoje dalyje esančią nuorodą į šio reglamento taikymo vertinimą nagrinėjant jo 27 straipsnio 1 dalyje numatytą skundą dėl sprendimo perduoti prašytoją reikia suprasti kaip reiškiančią, be kita ko, šio reglamento III skyriuje įtvirtintų atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijų, įskaitant jo 12 straipsnyje nurodytą atsakomybės kriterijų, teisingo taikymo kontrolę¹⁹.

49. Taigi reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalis, siejama su šio reglamento 19 konstatuojamąja dalimi, gali lemti valstybės narės atsakomybės nuginčijimą, net jei prieglobsčio procedūra ir prieglobsčio prašytojų priėmimo sąlygos šioje valstybėje narėje neturi sisteminių trūkumų, dėl kurių kyla nežmoniško ar žeminamo elgesio, kaip tai suprantama pagal Chartijos 4 straipsnį, grėsmė²⁰.

50. Teisingumo Teismas taip pat patikslino, kad, kiek tai susiję su sprendimais dėl perdavimo, Sąjungos teisės aktų leidėjas įteisino garantijas reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnyje, be kita ko, pripažinęs atitinkamo prieglobsčio prašytojo teisę į veiksmingą teisinę gynybą dėl sprendimo jį perduoti, kuri apima ir faktines, ir teisines su juo susijusias aplinkybes²¹.

12 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimas *N. S. ir kt.* (C-411/10 ir C-493/10, EU:C:2011:865, 88 punktas). Teisingumo Teismas mini 2011 m. sausio 21 d. EŽTT sprendimą *M.S.S. prieš Belgiją ir Graikiją* (CE:ECHR:2011:0121JUD003069609).

13 2007 m. gegužės 23 d. EŽTT sprendimas *Salah Sheekh prieš Nyderlandus* (CE:ECHR:2007:0111JUD000194804, 136 punktas).

14 Ravarani, G., *Évaluation de la crédibilité des demandeurs d'asile: charge de la preuve et limites de l'examen par la CEDH*, EŽTT, 2017, https://www.echr.coe.int/Documents/Speech_20170127_Ravarani_JY_FRA.pdf

15 Žr., be kita ko, 2016 m. kovo 23 d. EŽTT sprendimą *F.G. prieš Švediją* (CE:ECHR:2016:0323JUD004361111, 115 punktas).

16 2019 m. kovo 19 d. Sprendimas *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, 88 punktas).

17 2019 m. sausio 23 d. Sprendimas *M. A. ir kt.* (C-661/17, EU:C:2019:53, 84 punktas).

18 Iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad pagrindinėje byloje Belgijos valdžios institucijos išsamiai išnagrinėjo šį klausimą, kiek tai susiję su kasatoriumi.

19 2016 m. birželio 7 d. Sprendimas *Ghezelbash* (C-63/15, EU:C:2016:409, 44 punktas).

20 2016 m. birželio 7 d. Sprendimas *Karim* (C-155/15, EU:C:2016:410, 22 punktas).

21 2017 m. vasario 16 d. Sprendimas *C. K. ir kt.* (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 64 punktas).

51. Sprendimas *Shiri*²² buvo pirmasis, kuriame Teisingumo Teismas atsižvelgė į aplinkybes, susiklosčiusias po sprendimo dėl perdavimo priėmimo, siekiant nustatyti valstybę narę, atsakingą už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą.

52. Byloje, kurioje priimtas šis sprendimas, kompetentinga Austrijos valdžios institucija pripažino Majid Shiri tarptautinės apsaugos prašymą nepriimtiniu, nurodė išsiųsti jį iš šalies ir patvirtino, kad galima jį perduoti Bulgarijai. M. Shiri pateikė skundą dėl šio sprendimo, teigdamas, kad Austrijos Respublika tapo valstybe nare, atsakinga už jo prašymo nagrinėjimą, nes pasibaigė reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytas šešių mėnesių terminas. Nagrinėjamu atveju šis šešių mėnesių terminas pasibaigė vėliau, nei buvo priimtas sprendimas dėl perdavimo.

53. Taigi Teisingumo Teismas turėjo nustatyti, ar Sąjungos teisę atitiktų tai, kad Austrijos teismas, į kurį kreiptasi, atsižvelgtų į šią aplinkybę, atsiradusią po to sprendimo dėl perdavimo priėmimo.

54. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nusprendė, kad reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalis, siejama su šio reglamento 19 konstatuojamąja dalimi, ir Chartijos 47 straipsnis aiškintini taip, kad tarptautinės apsaugos prašytojas turi turėti galimybę pasinaudoti veiksminga ir sparčia teisių gynimo priemone, kuri leistų jam remtis šio reglamento 29 straipsnio 1 ir 2 dalyse apibrėžto šešių mėnesių termino pasibaigimu, kai šis terminas *baigėsi vėliau, nei buvo priimtas sprendimas dėl perdavimo*. Nacionalinės teisės aktuose pripažįstama tarptautinės apsaugos prašytojo teisė pateikiant skundą dėl sprendimo jį perduoti nurodyti aplinkybes, atsiradusias vėliau, nei buvo priimtas toks sprendimas, atitinka šią pareigą numatyti veiksmingą ir sparčią teisių gynimo priemonę²³.

55. Savo požiūrį Teisingumo Teismas dar labiau sukonkretino Sprendime *Hasan*²⁴. Byloje, kurioje priimtas šis sprendimas, Aziz Hasan, pateikęs prieglobsčio prašymą Vokietijoje, šioje šalyje atmetus jo skundą dėl sprendimo dėl perdavimo panaikinimo, buvo perduotas Italijai, kurioje jis buvo pateikęs pirmąjį prieglobsčio prašymą, tačiau neteisėtai grįžo į Vokietiją. A. Hasan pateikė apeliacinį skundą. Vokietijos teisės aktuose nustatyta, kad teismas, kuriam pateiktas skundas dėl sprendimo dėl perdavimo, iš esmės turi spręsti atsižvelgdamas į faktinę padėtį, buvusią vykstant paskiausiam šio teismo posėdžiui arba, jei posėdis nebuvo rengiamas, – į padėtį, buvusią prieš šiam teismui priimant sprendimą dėl minėto skundo.

56. Sprendime *Hasan* Teisingumo Teismas, remdamasis Sprendimu *Shiri*, nurodė, kad tarptautinės apsaugos prašytojas turi turėti galimybę pasinaudoti veiksminga ir sparčia teisių gynimo priemone, kuri leistų jam *remtis aplinkybėmis, atsiradusiomis po sprendimo dėl jo perdavimo priėmimo*, jei atsižvelgimas į jas *turi lemiama reikšmę siekiant teisingai taikyti reglamentą „Dublinas III“*²⁵.

57. Mano nuomone, šioje byloje vadovaujantis Teisingumo Teismo išaiškinimu, pateiktu sprendimuose *Shiri* ir *Hasan*, galima daryti dvi išvadas.

58. Pirma, taikydamas Sąjungos teisę kompetentingas nacionalinis teismas turi atsižvelgti į aplinkybes, susiklosčiusias po sprendimo dėl perdavimo priėmimo. Mano manymu, ši išvada visiškai pagrįsta, nes nagrinėjamu atveju nurodyta aplinkybė gali turėti įtakos reglamento „Dublinas III“ taikymui tarptautinės apsaugos prašytojui²⁶. Tačiau šiuo reglamentu, kaip matyti iš jo 5 konstatuojamosios dalies, kaip tik siekiama tiek valstybėms narėms, tiek atitinkamiems asmenims taikyti objektyvius ir

22 2017 m. spalio 25 d. sprendimas (C-201/16, EU:C:2017:805, toliau – Sprendimas *Shiri*).

23 Sprendimas *Shiri*, 46 punktas.

24 2018 m. sausio 25 d. sprendimas (C-360/16, EU:C:2018:35, toliau – Sprendimas *Hasan*).

25 Sprendimas *Hasan*, 31 punktas. Taigi toje byloje Teisingumo Teismas vadovavosi generalinio advokato Y. Bot išvada (C-360/16, EU:C:2017:653, 79 punktas), pagal kurią vykdoma sprendimo dėl perdavimo teisminė kontrolė turi apimti, be kita ko, jau priėmus sprendimą, dėl kurio pateiktas skundas, susiklosčiusias teises ir faktines aplinkybes ir galimus aplinkybių, reikšmingų siekiant nustatyti valstybių narių atsakomybę už tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimą, pokyčius.

26 Teisingumo Teismas pakartojo šį išaiškinimą, susijusį su šešių mėnesių terminu, 2019 m. kovo 19 d. Sprendime *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, 66–69 punktai).

teisingus kriterijus. Jei aplinkybė, atsiradusi po sprendimo dėl perdavimo priėmimo, objektyviai vertinant gali turėti įtakos nustatant valstybę narę, atsakingą už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, prašytojas turi galėti ja remtis kompetentingame nacionaliniame teisme ir ja pasinaudoti²⁷.

59. Antra, tarptautinės apsaugos prašytojo teisė į tai, kad būtų nagrinėjamos aplinkybės, susiklosčiusios po sprendimo dėl perdavimo priėmimo, tiesiogiai kyla iš Sąjungos teisės nuostatų. Iš tikrųjų Teisingumo Teismas padarė šią išvadą, aiškindamas reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalį, siejamą su Chartijos 47 straipsniu.

60. Mano manymu, aišku, kad Teisingumo Teismas šiuose dviejuose sprendimuose nustatė privalomo atsižvelgimo į aplinkybes, susiklosčiusias po sprendimo dėl perdavimo priėmimo, principą, bet tik tuo atveju, jeigu jos gali turėti įtakos nustatant valstybę narę, atsakingą už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą.

61. Iš tikrųjų pritarimas tam, kad reikia nagrinėti po sprendimo dėl perdavimo priėmimo viename ar keliuose vienas po kito pateiktuose skunduose nurodytas lemiamos įtakos neturinčias aplinkybes, lengvai galėtų lemti reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 1 ir 2 dalyse minimo šešių mėnesių termino pasibaigimą, taigi ir trukdyti siekti tikslo greitai nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus, nurodyto šio reglamento 5 konstatuojamojoje dalyje. Tokia situacija reikštų piktnaudžiavimą valstybės narės, atsakingos už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo sistema, pirmiausia kiek tai susiję su pirmuoju atvykimu į Sąjungos teritoriją.

2. Dėl proceso pagal reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalies apimties

62. Kadangi Teisingumo Teismas nurodė, jog nacionaliniai teismai, kuriems pateiktas skundas dėl sprendimo dėl perdavimo, turi atsižvelgti į tam tikras aplinkybes, susiklosčiusias po šio sprendimo priėmimo, mano manymu, siekiant nustatyti šios teisminės kontrolės proceso apimtį reikia išnagrinėti klausimą, ar ši teisminė kontrolė yra suderinta Sąjungos teisėje.

a) Argumentai, kuriais pritariama dėl valstybėms narėms suteiktos procesinės autonomijos

63. Įvairūs tekstu grindžiami argumentai leidžia manyti, kad dėl atsižvelgimo į aplinkybes, susiklosčiusias po sprendimo dėl perdavimo priėmimo, taikant reglamentą „Dublinas III“, yra pripažįstama valstybių narių procesinė autonomija.

64. Pirmasis argumentas grindžiamas šio reglamento 27 straipsnio 1 dalies formuluote. Iš tikrųjų šioje nuostatoje tik nurodoma, kad prašytojas turi teisę į veiksmingą teisinę gynybą ir gali pateikti teismui skundą dėl sprendimo dėl perdavimo faktinių ir teisinių pagrindų arba prašyti jį peržiūrėti. Minėtoje nuostatoje visai neužsimenama apie galimybę nacionaliniam teismui, į kurį kreiptasi, atlikti *ex nunc* analizę.

²⁷ Žr. Hruschka, C. ir Maiani, F., „Dublin III Regulation (ES) n° 604/2013“, leidinyje Hailbronner, K. ir Thym, D., (leid.), *ES Immigration and Asylum Law: A Commentary*, 2-asis leidimas, C.H. Beck-Hart-Nomos, 2016, p. 1478–1604, pirmiausia p. 1567; autorių teigimu, reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalyje numatyta išsami ir *ex nunc* tiek faktinių aplinkybių, tiek teisinio pobūdžio aspektų analizė, kaip ir Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalyje.

65. Lyginant su Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalimi matyti didelis skirtumas: šioje nuostatoje aiškiai nurodyta, jog valstybės narės turi užtikrinti, kad taikant veiksmingą teisių gynimo priemonę būtų numatyta *išsami ir ex nunc* tiek faktinių aplinkybių, tiek teisinio pobūdžio aspektų analizė²⁸. O tai, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas neužsimena apie tokią analizę, kiek tai susiję su reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalimi, liudija valstybėms narėms suteiktos procesinės autonomijos naudai.

66. Antrasis argumentas grindžiamas šio reglamento 7 straipsnio 2 dalies formuluote, pagal kurią atsakinga valstybė narė nustatoma atsižvelgiant į padėtį tuo metu, kai prašytojas pirmą kartą valstybei narei pateikė tarptautinės apsaugos prašymą. Tai taisyklė, kuria siekiama neleisti tarptautinės apsaugos prašytojui apeiti minėtame reglamente nustatytą kriterijų. Taigi *ex nunc* kontrolė gali būti vykdoma tik išimtiniais atvejais.

67. Šias nuostatas būtų galima aiškinti kaip reiškiančias, kad šioje srityje Sąjungos teisės normos nenustatytos. Pavyzdžiui, neseniai priimtame sprendime Teisingumo Teismas, remdamasis Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 4 dalies formuluote, nusprendė, kad pagal ją valstybėms narėms paliekama teisė nuspręsti dėl taisyklių, būtinų tam, kad tarptautinės apsaugos prašytojai galėtų pasinaudoti savo teise į veiksmingą teisinę gynybą. Teisingumo Teismas iš to padarė išvadą, kad toje byloje aptariamoms taisyklėms taikomas valstybių narių procesinės autonomijos principas, laikantis lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų²⁹.

b) Argumentai, kuriais pritariama dėl Sąjungos teisėje suderintos teisminės kontrolės buvimo

68. Tekstu grindžiami argumentai valstybėms narėms suteiktos procesinės autonomijos naudai nėra nereikšmingi. Vis dėlto, mano manymu, šį klausimą Teisingumo Teismas išsprendė sprendimuose *Shiri* ir *Hasan*.

69. Iš tikrųjų šiuose sprendimuose Teisingumo Teismas visai nemini valstybėms narėms suteiktos procesinės autonomijos, kuri lemtų tai, kad būtų paneigta bet kokia galimybė nacionaliniam teismui nagrinėti aplinkybes, susiklosčiusias po sprendimo dėl perdavimo priėmimo. Priešingai, kaip minėta šios išvados 59 punkte, Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad remiantis reglamento „Dublinas III“ 27 straipsniu, siejamu su Chartijos 47 straipsniu, į tokias paskesnes aplinkybes reikia atsižvelgti. Būtent iš šių dviejų siejamų straipsnių ir kartu reglamento „Dublinas III“ 19 konstatuojamosios dalies kyla tarptautinės apsaugos prašytojo teisė į tai, kad kompetentingas nacionalinis teismas nagrinėtų aplinkybes, susiklosčiusias po sprendimo dėl jo perdavimo priėmimo.

70. Be to, ši jurisprudencija neprieštarauja reglamento „Dublinas III“ 7 straipsnio 2 daliai. Iš tikrųjų, viena vertus, pagal šią nuostatą *valstybės narės*, kurioje prašytojas pateikė tarptautinės apsaugos prašymą, *administracija* turi nustatyti atsakingą valstybę narę, atsižvelgdama į padėtį, buvusią tuo metu, kai buvo pateiktas šis prašymas. Kita vertus, siekiant užtikrinti veiksmingą šio prašytojo teisminę gynybą, *nacionalinis teismas, kuriam pateiktas skundas* dėl sprendimo dėl perdavimo, turi atsižvelgti į vėliau susiklosčiusias aplinkybes – kaip antai šešių mėnesių termino, nurodyto reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 1 ir 2 dalyse, pasibaigimą, – turinčias lemiamą reikšmę norint teisingai taikyti šį reglamentą ir atliekant *ex nunc* analizę.

28 Dėl šios nuostatos prasmės žr. 2018 m. spalio 4 d. Sprendimą *Ahmedbekova* (C-652/16, EU:C:2018:801, 93 punktas). Kaip pažymi Teisingumo Teismas, terminas „*ex nunc*“ reiškia, kad teismui tenka pareiga atlikti vertinimą, kuriame prireikus būtų atsižvelgiama į naujas aplinkybes, susiklosčiusias priėmus sprendimą, dėl kurio pateiktas skundas.

29 2020 m. rugsėjo 9 d. Sprendimas *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides* (Paskesnio prašymo atmetimas – Skundo pateikimo terminas) (C-651/19, EU:C:2020:681, 33–35 punktai).

c) *Tarpinė išvada*

71. Mano nuomone, Teisingumo Teismas aiškiai susiejo tarptautinės apsaugos prašytojo teisę į tai, kad būtų atsižvelgiama į aplinkybes, susiklosčiusias po sprendimo dėl perdavimo priėmimo, galinčias turėti įtakos nustatant valstybę narę, atsakingą už jo prašymo nagrinėjimą, su konkrečiomis Sąjungos teisės nuostatomis, suteikiančiomis tam teisinį pagrindą.

72. Tai reiškia, kad šių vėliau susiklosčiusių aplinkybių teisminė kontrolė yra suderinta Sąjungos teisėje taip, kad kompetentingi nacionaliniai teismai, kad ir kokios yra nacionalinės proceso teisės normos, susijusios su šios kontrolės apimtimi, privalo atsižvelgti į tam tikras aplinkybes, susiklosčiusias po sprendimo dėl perdavimo priėmimo.

3. *Dėl situacijos, kai nacionalinis teismas, kuriam pateiktas skundas dėl sprendimo dėl perdavimo, neturi teisės nagrinėti aplinkybių, susiklosčiusių po šio sprendimo priėmimo*

73. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia Teisingumo Teismo, ar Sąjungos teisę atitinka situacija, kai nacionalinės teisės aktuose nėra numatyta galimybė nacionaliniam teismui atsižvelgti į aplinkybes, susiklosčiusias po sprendimo dėl tarptautinės apsaugos prašytojo perdavimo priėmimo.

a) *Nacionalinės teisės atitikties Sąjungos teisei sąlygos*

74. Sprendimai *Shiri* ir *Hasan* buvo susiję su situacijomis, kai pagal nacionalinės teisės aktus buvo galima atlikti aplinkybių, susiklosčiusių po sprendimo dėl perdavimo priėmimo *ex nunc* analizę. Vis dėlto, kadangi Teisingumo Teismas neapribojo savo jurisprudencijos taikymo šia sąlyga, toks sprendimas, mano manymu, gali būti taikomas ir tada, kai nacionalinės teisės aktuose tokios analizės atlikimas nenumatytas.

75. Nagrinėjamu atveju *Conseil d'État* (Valstybės Taryba) nurodo aplinkybę, jog nacionalinės teisės aktuose nustatyta, kad *Conseil du contentieux des étrangers* (Užsieniečių bylų taryba) vykdo skundžiamo sprendimo teisėtumo kontrolę. Tai reiškia, kad pastarasis teismas turi priimti sprendimą, remdamasis faktinėmis aplinkybėmis, buvusiomis tuo metu, kai buvo priimtas sprendimas dėl perdavimo. Vis dėlto per teismo posėdį Belgijos vyriausybė nurodė, kad *Conseil du contentieux des étrangers* (Užsieniečių bylų taryba) turi teisę atsižvelgti į aplinkybes, susiklosčiusias po sprendimo dėl perdavimo priėmimo.

76. Šiuo atžvilgiu primintina, kad nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės išaiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nurodytą teisinį pagrindą ir faktines aplinkybes, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neturi tikrinti, taikoma svarbos prezumpcija³⁰. Todėl, atsižvelgiant į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo informaciją, darytina prielaida – net jei man dėl to kyla abejonių, – kad *Conseil du contentieux des étrangers* (Užsieniečių bylų taryba) vykdoma teisminė kontrolė neleidžia jai atsižvelgti į aplinkybes, susiklosčiusias po sprendimo dėl tarptautinės apsaugos prašytojo perdavimo priėmimo.

77. Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad tokia teisminė kontrolė neatitinka Sąjungos teisės, nes prieštarauja Teisingumo Teismo išaiškinimui, pateiktam sprendimuose *Shiri* ir *Hasan*.

78. Vis dėlto, viena vertus, atsižvelgimas į aplinkybes, susiklosčiusias po sprendimo dėl perdavimo priėmimo, kaip nustatyta Sąjungos teisėje, mano manymu, nereiškia, kad pakeičiama nacionalinėje teisėje nurodyta teisminės kontrolės rūšis, t. y. teisėtumo kontrolė.

30 2020 m. gruodžio 10 d. Sprendimas *J & S Service* (C-620/19, EU:C:2020:1011, 31 punktas).

79. Šiuo klausimu esu tos nuomonės, kad pagal EŽTT jurisprudenciją tokio pakeitimo nereikalaujama³¹. Šiuo aspektu galima pažymėti, jog EŽTT jau yra nusprendęs, kad nors nacionalinis teismas negalėjo administracinės valdžios institucijos teiginių pakeisti savaisiais, jis galėjo įsitikinti, kad šios institucijos teiginiai (ar iš jų išplaukiančios išvados) nėra nei savavališki, nei neracionalūs, ir kad tokio elgesio pagrįstai galima tikėtis iš apeliacinio teismo, kiek tai susiję su specializuotomis teisės sritimis, pirmiausia tuo atveju, jei faktinės aplinkybės buvo anksčiau nustatytos vykstant kvaziteisminiam procesui, laikantis reikalavimų, nustatytų EŽTK 6 straipsnio 1 dalyje. Galiausiai EŽTT nusprendė, kad tokia kontrolė nereikia šios EŽTK nuostatos pažeidimo³².

80. Sprendime *Sigma Radio Television Ltd prieš Kiprą*³³ EŽTT apibendrina savo išaiškinimą, kiek tai susiję su įprastu administracijos naudojimu savo įgaliojimais specializuotose teisės srityse, reikalaujančiose tam tikros profesinės patirties ar specialių žinių, nustatydamas kriterijus, taikytinus siekiant įvertinti, ar kontrolė buvo pakankama, kaip tai suprantama pagal EŽTK. Iš šios jurisprudencijos matyti, jog tam, kad „teismas“ galėtų priimti sprendimą dėl ginčo, susijusio su civilinio pobūdžio teisėmis ir pareigomis, pagal EŽTK 6 straipsnio 1 dalį, reikia, kad jis turėtų jurisdikciją nagrinėti visus klausimus, susijusius su jo nagrinėjamai bylai svarbiomis faktinėmis ir teisinėmis aplinkybėmis. Su tam tikromis išlygomis nacionalinio teismo vykdoma teisėtumo kontrolė atitinka šiuos reikalavimus.

81. Atsižvelgiant į šią jurisprudenciją galima manyti, jog nesant Sąjungos teisės nuostatos, susijusios su šiuo klausimu, pagal Sąjungos teisę negalima reikalauti, kad, kalbant apie atsižvelgimą į aplinkybes, susiklosčiusias po sprendimo dėl tarptautinės apsaugos prašytojo perdavimo priėmimo, valstybė narė nurodytų nacionaliniam teismui, į kurį kreiptasi, nuspręsti naudojantis neribota jurisdikcija.

82. Kita vertus, kadangi atsižvelgti į tam tikras paskesnes aplinkybes privaloma siekiant atitikties Sąjungos teisei, manau, jog šios aplinkybės turi būti išnagrinėtos tame pačiame nacionaliniame teisme, įskaitant atvejį, kai yra pateiktas kitas skundas, arba pateikus skundą kitam nacionaliniam teismui su sąlyga, kad šie skundai reikštų veiksmingą ir sparčią teisių gynimo priemonę³⁴. Taigi pareiga priimti sprendimą, netrukdamat siekti tikslo greitai nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus, turi tekti teismui, kuriam pateiktas skundas dėl sprendimo dėl perdavimo. Iš tikrųjų siekiant užtikrinti veiksmingą galimybę pasinaudoti tarptautinės apsaugos suteikimo procedūromis, tarptautinės apsaugos prašytojas turi galėti pasinaudoti realiu atsižvelgimu į aplinkybes, susiklosčiusias po sprendimo dėl perdavimo priėmimo, galinčias turėti reikšmės nustatant atsakingą valstybę narę.

83. Vadinas, tai, kad Sąjungos teisėje yra suderinta aplinkybių, susiklosčiusių po sprendimo dėl perdavimo priėmimo, teisminė kontrolė, nepanaikina valstybių narių galimybės paskirti kompetentingus teismus ir nustatyti skundų pateikimo procesines taisykles, taikant reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnį ir Chartijos 47 straipsnį. Šiuo atžvilgiu valstybės narės turi užtikrinti, kad sprendimo dėl perdavimo teisėtumas galėtų būti ginčijamas, jei aplinkybės, susiklosčiusios po sprendimo dėl perdavimo priėmimo, turi lemiamą reikšmę siekiant teisingai taikyti šį reglamentą.

31 EŽTT yra nusprendęs, kad priimdamos EŽTK protokolo Nr. 7 1 straipsnį, kuriame nustatytos konkrečios garantijos, susijusios su užsieniečių išsiuntimo procedūromis, valstybės narės aiškiai pareiškė savo valią neįtraukti šių procedūrų į EŽTK 6 straipsnio 1 dalies taikymo sritį (2000 m. spalio 5 d. EŽTT sprendimas *Maaouia prieš Prancūziją*, CE:ECHR:2000:1005JUD003965298, 37 punktas). Vis dėlto Su pagrindinių teisių chartija susijusiuose išaiškinimuose (OL C 303, 2007, p. 17) dėl Chartijos 47 straipsnio patikslinama, kad „Sąjungos teisėje teisė į teisingą bylos nagrinėjimą neapsiriboja su civilinėje teisėje numatytais teisėmis ir pareigomis susijusiais ginčiais. Taip yra todėl, kad Sąjunga – tai teisinės valstybės principais grindžiama bendrija, kaip nurodė Teismas [1986 m. balandžio 23 d. Sprendime] *Les Verts prieš Europos Parlamentą*, 294/83, EU:C:1986:166. Nepaisant to, visais atžvilgiais, išskyrus jų taikymo sritį, EŽTK suteiktos garantijos panašiu būdu taikomos Sąjungai.“

32 1995 m. lapkričio 22 d. EŽTT sprendimas *Bryan prieš Jungtinę Karalystę* (CE:ECHR:1995:1122JUD001917891, 47 punktas).

33 2011 m. spalio 21 d. EŽTT sprendimas (CE:ECHR:2011:0721JUD003218104, 151–157 punktai).

34 Šiuo klausimu žr. Sprendimo *Shiri* 44 punktą ir Sprendimo *Hasan* 31 punktą.

84. Tiesa, išryškėja nedidelis skirtumas, palyginti su situacija, aptariama byloje, kurioje priimtas Sprendimas *Unibet*³⁵; šiame sprendime Teisingumo Teismas nusprendė, kad Sąjungos teisės asmenims suteiktų teisių veiksmingos teisinės gynybos principas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nereikalaujama valstybės narės teisėje numatyti atskiros ieškinių rūšies, kurios pagrindinis dalykas būtų nacionalinės teisės nuostatų atitikties EB 49 straipsniui (dabar – SESV 56 straipsnis) nagrinėjimas, jeigu kitos veiksmingos teisinės priemonės, kurios nėra mažiau palankios už reglamentuojančias panašius nacionaline teise pagrįstus ieškinius, leidžia įvertinti šią atitiktį kaip išankstinį klausimą.

85. Tačiau šis skirtumas susijęs su tuo, kad taikant reglamentą „Dublinas III“ yra konkretus teisinis pagrindas nacionalinių teismų vykdomai kontrolei – šio reglamento 27 straipsnis, kuriame kalbama apie *pagrindinį skundą* dėl sprendimo dėl perdavimo. O kiek tai susiję su tarptautinės apsaugos prašytojo nurodytomis aplinkybėmis, susiklosčiusiomis po šio sprendimo priėmimo, nacionalinio teismo vykdomos kontrolės tvarka gali būti įvairi, svarbiausia, kad būtų laikomasi, mano manymu, Sąjungos teisėje nustatytų sąlygų, kaip antai išdėstytų šios išvados 82 punkte.

b) Taikant skubos procedūrą nagrinėtino skundo buvimas ir laikinosios priemonės

86. Belgijos vyriausybė savo rašytinėse pastabose teigia, kad pagal 1980 m. gruodžio 15 d. įstatymą³⁶ į aplinkybes, susiklosčiusias po sprendimo dėl perdavimo priėmimo, atsižvelgiama ypatingos skubos tvarka, administraciniam teismui nurodžius taikyti laikinąsias apsaugos priemones. Tada kolegijos pirmininkas arba užsieniečių bylų teisėjas turi išnagrinėti visus jam pateiktus įrodymus. Vadinas, pagal Belgijos teisę yra numatyta tarptautinės apsaugos prašytojo *ex nunc* analizė. Taikant laikinąsias priemones *Conseil du contentieux des étrangers* (Užsieniečių bylų taryba) taip pat turi atlikti *ex nunc* analizę. Taigi visuma priemonių, kuriomis gali pasinaudoti šis prašytojas, leidžia atsižvelgti į aplinkybes, susiklosčiusias po sprendimo dėl perdavimo priėmimo.

87. Kaip minėjau šios išvados 82 punkte, esu tos nuomonės, kad į aplinkybes, susiklosčiusias po sprendimo dėl perdavimo priėmimo, galima atsižvelgti nagrinėjant kitą skundą nei pateiktas dėl sprendimo dėl perdavimo su sąlyga, kad tai reiškia veiksmingą ir sparčią teisių gynimo priemonę, tačiau tokiu atveju sprendimas, priimtas išnagrinėjus tą kitą skundą, turi būti privalomas teismui, kuriam buvo pateiktas skundas dėl sprendimo dėl perdavimo.

88. Taip įvairios tarpusavyje derinamos priemonės, kuriomis gali pasinaudoti tarptautinės apsaugos valstybėje narėje prašytojas, turi leisti visiškai atsižvelgti į aplinkybes, susiklosčiusias po sprendimo dėl perdavimo priėmimo, galinčias turėti įtakos nustatant valstybę narę, atsakingą už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą. Tai reiškia, kad šios priemonės turi *galutinai* leisti nevykdyti sprendimo dėl perdavimo, jei tai lemia aplinkybės, susiklosčiusios po sprendimo dėl perdavimo priėmimo.

89. Primintina, kad pagal suformuotą jurisprudenciją SESV 267 straipsniu įtvirtinta bendradarbiavimo sistema pagrįsta griežtu nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo kompetencijos atskyrimu. Pagal šiame straipsnyje numatytą procedūrą nacionalines nuostatas turi aiškinti nacionaliniai teismai, o ne Teisingumo Teismas ir pastarajam nepriklauso spręsti, ar vidaus teisės normos suderinamos su Sąjungos teisės nuostatomis. Tačiau Teisingumo Teismas yra kompetentingas pateikti nacionaliniam teismui visapusišką Sąjungos teisės išaiškinimą, kuris šiam teismui leistų įvertinti nacionalinės teisės normų atitiktį Sąjungos teisės aktams³⁷.

35 2007 m. kovo 13 d. sprendimas (C-432/05, EU:C:2007:163).

36 Dėl šio įstatymo žr. Carlier, J.-Y., „Évolution procédurale du statut de l'étranger: constats, défis, propositions“, *Journal des tribunaux*, Nr. 6425, 2011 m. vasario 12 d., p. 117.

37 2020 m. lapkričio 18 d. Sprendimas *Syndicat CFTC* (C-463/19, EU:C:2020:932, 29 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

90. Vadovaujantis šia jurisprudencija prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, kiek įvairiais skundais, numatytais nacionalinės teisės aktuose, gali būti įvykdyta sąlyga, kad būtų visiškai atsižvelgta į aplinkybes, susiklosčiusias po sprendimo dėl perdavimo priėmimo, galinčias turėti įtakos nustatant valstybę narę, atsakingą už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą.

91. Jei ši sąlyga būtų įvykdyta, Belgijos teisės aktai atitiktų sprendimuose *Shiri* ir *Hasan* Teisingumo Teismo įtvirtintą jurisprudenciją. Priešingu atveju nacionaliniam teismui tenkanti pareiga atsižvelgti į tokias paskesnes aplinkybes pagal Sąjungos teisę nebūtų įvykdyta.

4. Dėl aplinkybės, kad valstybei narei jau atmetus tarptautinės apsaugos prašytojo prašymą jo brolis šioje valstybėje narėje pateikė tokį patį prašymą

92. Darant prielaidą, kad pagal nacionalinę teisę galima atsižvelgti į aplinkybes, susiklosčiusias po sprendimo dėl tarptautinės apsaugos prašytojo perdavimo priėmimo, reikia išnagrinėti klausimą, kiek kasatoriaus nurodyta aplinkybė, kad jau atmetus kasatoriaus tarptautinės apsaugos prašymą jo brolis toje pačioje valstybėje narėje pateikė tokį patį prašymą, gali turėti įtakos nustatant atsakingą valstybę narę pagal reglamentą „Dublinas III“.

93. Šiuo klausimu kasatorius teigia, kad jo ir jo brolio prieglobsčio prašymai yra glaudžiai susiję atsižvelgiant į tokį patį persekiojimą, kurį jie abu patyrė, taigi jei Belgijos valdžios institucijos jų prašymus nagrinėtų kartu, tai leistų užtikrinti teisingą jų nagrinėjimą ir galimybę veiksmingai pasinaudoti tarptautine apsauga, sutrukdant vykdyti sprendimą dėl jo perdavimo.

94. Dėl šio argumento pabrėžtina, kad kiekvienas tarptautinės apsaugos prašymas turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į konkretų prašytojo atvejį. Kaip pažymėjo Teisingumo Teismas, iš reikalavimų vertinti tarptautinės apsaugos prašymus individualiai ir nagrinėti juos išsamiai matyti, kad nors tuo atveju, kai prašymus atskirai pateikia tos pačios šeimos nariai, gali būti taikomos priemonės, kuriomis atsižvelgiama į galimas jų sąsajas, vis dėlto turi būti išnagrinėta kiekvieno suinteresuotojo asmens padėtis. Vadinasi, šių prašymų negalima vertinti kartu³⁸.

95. Tačiau reglamente „Dublinas III“ nurodyti konkretūs kriterijai, galintys turėti įtakos nustatant valstybę narę, atsakingą už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą. Taip yra, be kita ko, tarptautinės apsaugos prašytojų šeimos narių atveju, kaip numatyta šio reglamento 10 straipsnyje.

96. Šioje byloje tarptautinės apsaugos prašytojo brolis negali būti laikomas vienu iš „šeimos narių“, kaip tai suprantama pagal reglamento „Dublinas III“ 2 straipsnio g punktą, atsižvelgiant į apibrėžtį, pateikiamą šioje nuostatoje. Todėl nei prašytojas, nei jo brolis bet kuriuo atveju negali pasinaudoti šio reglamento 10 straipsnio taikymu³⁹. Be to, pilnametis asmuo, kaip antai kasatoriaus brolis, nepatenka į minėto reglamento 11 straipsnio taikymo sritį.

97. Per teismo posėdį kasatorius nurodė, kad jo prašymui gali būti taikoma reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalis, nustatanti diskrecinę išlygą, pagal kurią, nukrypdama nuo 3 straipsnio 1 dalies, kiekviena valstybė narė gali nuspręsti nagrinėti trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės jai pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą net tada, kai ji pagal šiame reglamente nustatytus kriterijus neatsako už tokį nagrinėjimą.

38 2018 m. spalio 4 d. Sprendimas *Ahmedbekova* (C-652/16, EU:C:2018:801, 58 punktas).

39 Beje, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas sprendime dėl šio prašymo pažymi, jog kasatorius neginčija, kad reglamento „Dublinas III“ 10 straipsnis jam netaikomas.

98. Tačiau, kaip yra nusprendęs Teisingumo Teismas, reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad pagal ją nereikalaujama įtvirtinti galimybės apskūsti sprendimą nepasinaudoti šio reglamento 17 straipsnio 1 dalyje numatyta teise su sąlyga, kad ši sprendimą galima apskūsti pareiškiant skundą dėl sprendimo dėl perdavimo⁴⁰.

99. Šiomis aplinkybėmis vien tai, kad, pirmajai valstybei narei priėmus sprendimą neišduoti tarptautinės apsaugos prašytojui leidimo gyventi šalyje, remiantis tuo, kad už jo prašymo nagrinėjimą yra atsakinga kita valstybė narė, jo brolis pirmoje valstybėje narėje pateikė tarptautinės apsaugos prašymą, nėra vėliau atsiradusi aplinkybė, galinti turėti įtakos nustatant valstybę narę, atsakingą už prašytojo tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, taikant reglamentą „Dublinas III“ kartu su Chartijos 47 straipsniu.

V. Išvada

100. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui į *Conseil d'État* (Valstybės Taryba, Belgija) pateiktą prejudicinį klausimą atsakyti taip:

2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, 27 straipsnis, siejamas su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama, kad tarptautinės apsaugos prašytojas neturėtų teisių gynimo priemonės, leidžiančios jam remtis aplinkybėmis, susiklosčiusiomis po sprendimo dėl jo perdavimo priėmimo, galinčiomis turėti įtakos nustatant valstybę narę, atsakingą už jo prašymo nagrinėjimą. Į tokias paskesnes aplinkybes turi būti galima atsižvelgti tame pačiame nacionaliniame teisme, kuris priėmė sprendimą dėl perdavimo, įskaitant atvejį, kai yra pateiktas kitas skundas, arba pateikus skundą kitam nacionaliniam teismui su sąlyga, kad šie skundai reikštų veiksmingą ir sparčią teisių gynimo priemonę, kurios rezultatas yra privalomas teismui, gavusiam skundą dėl sprendimo dėl perdavimo; prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, siekdamas nustatyti valstybę narę, atsakingą už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, turi tai patikrinti.

⁴⁰ 2019 m. sausio 23 d. Sprendimas *M. A. ir kt.* (C-661/17, EU:C:2019:53, 79 punktas).